

MITALIMIEHEN HAASTATTELU

Pietikäisten Sukuseura ry:n sukututkija Arto Pietikäinen sai elokuussa 2023 Sukuseurojen Keskusliitto ry:n myöntämän kultaisen ansiomitalin. Lämpimästi onnea ansaitusta tunnustuksesta! Arto on harrastanut sukututkimusta vuosikymmeniä, tehnyt Pietikäisistä kaksi kirjaa ja tutkinut myös äitinsä sukua. Hän on toiminut aktiivisesti Pietikäisten Sukuseurassa, mm. rahastonhoitajana ja varapuheenjohtajana.

Aluksi klassinen kysymys: miltä tuntui, kun vastaanotit kultaisen ansiomitalin sukutapaamisessa Tampereella?

Mitalin hakeminenhan oli pidetty minulta salassa. Pidin pienen esitelmän erään Amerikkaan lähteneen Pietikäisen elämänvaiheista, ja sitten Arja - puheenjohtajamme - pyysi minua jäämään kokoussalin estradille ja kertoi mitalista. Hän luki hakuperusteet ja kertoi mitalin myöntämisestä. Olin täydellisen yllättynyt ja hieman hämilläni. En tuntenut enkä tunne vielääkään tehneeni sukuseuran hyväksi tarpeeksi mitalin ansaitakseni. Mutta hyvältäähän se tuntui - totta kai.

Olet syntynyt ja asut Helsingissä, mutta sukujuuresi ovat Pietikäisten suvun kantapaikalla Juvalla. Kertoisitko tarkemmin?

Isäni Väinön (29.7.1925–21.12.1997) syntymäkotona oli Juvalla Ollikkalan kylässä. Tuo tila on ollut Pietikäisten hallussa ainakin vuodesta 1554 ja todennäköisesti kauemmin. Isäni muutti pientilalta Helsinkiin sotien jälkeen. Isäni oli nuorimpia rintamalla joutuneita.

Olen viettänyt koulu-aikaan kesä- ja hiihtolomia Juvalla ja myöhemmin hoitanut isäni ja nyt minun omistuksissa olevia pieniä metsäpalstoja sekä käynyt siellä aina syksyisin sienessä ja marjassa. Sukutilan talo on nyt tätini Salmen kesäpaikkana ja minulla on taloon käyttöoikeus. Vuonna 2022 ostimme vaimoni Maaritin kanssa Juvan Kuosmalasta oman kesäpaikan, jossa olemme käyneet kohtuullisen paljon.

Miten päädyit lakimiehen ammattiin?

Olin koulussa aika laiska. Silloinen urheiluharrastus ja kaverit veivät aikaa. Minulla oli lukiossa lyhyt matematiikka ja se rajoitti jatko-opiskelumahdollisuuksia. Koska säännöt ja niiden tulkinta ovat kiinnostaneet minua aina - olen myös pöytätennistuomari - oikeustiede tuntui oikealta valinnalta. Lähtöpisteet olivat kohtuullisen huonot, mutta pänttäsin pääsykokeisiin kunnolla ja koepisteiden ansiosta pääsin Turun yliopistoon opiskelemaan.

"Minut on opetettu sukurakkauteen, me olemme yhtä. Ei minua historia niinkään kiinnosta, minua kiinnostaa ihmiset." Näin kirjoitat "Pietikäisten Ylä-Savon sukuhaara II"-kirjan esipuheessa. Mistä sait kipinän sukututkimukseen? Miten ja missä olet opetellut sukututkimusta?

Äitini Linda os. Mylly (1.7.1917-13.8.1993) oli kotoisin Parikkalasta luovutetulta alueelta. Hänellä oli laaja suku ja karjalaiseen tapaan sukulaisiin pidettiin paljon yhteyttä. Tiuhaan yhteydenpitoon vaikutti myös evakkotausta. Toisista pidettiin huolta. Äitini sisarussarjasta kolme tätiäni asui muutaman sadan metrin sisällä Helsingissä.

En kerta kaikkiaan oppinut kaikista pikkuserkuista, kuka on kenenkin poika tai tytär ja piirsin sukukaavion. Sitä sitten aloin laajentaa jo lukioikäisenä. Kun äidin tiedot loppuivat, kävin Valtionarkistossa eli nykyisessä Kansallisarkistossa tutkimassa mikrofilmeiltä Myllyksiä ja muitakin Parikkalan Koitsanlahden kylän asukkaita ja asioita. Pelkät nimet ja syntymäajat sukujohteineen ovat tylsää luettavaa, mutta olenkin pyrkinyt myös tallentamaan kertomuksia ihmisistä ja tapahtumista.

Pietikäiset kiinnostivat jo tuolloin, mutta koska Pietikäisistä oli jo tehty kattava sukututkimus, en ryhtynyt samoja tietoja uudestaan etsimään.

Mistä lähtien olet toiminut Pietikäisten Sukuseuran sukututkijana?

Jossain vaiheessa olin yhteydessä edesmenneeseen Matti Närheen, joka oli Pietikäisten sukuseuran sukututkija. Päätimme tehdä yhteistyötä. Sittemmin ostin hänen kirjoittamansa sukukirjan. Halusin täydentää tietoja, mutta sain selville, että Matti oli kuollut. Sain yhteyden Pertti Pietikäiseen ja tapasimme Helsingissä. Hän luovutti olemassa olevan aineiston ja sanoi, että sukututkijaa kaivataan. En millään muista, koska tuo tapahtui, mutta nopeasti olin sukuseuran hallituksen jäsen myös.

Vuonna 2016 ilmestyi kirjasi "Pietikäisten Juvan sukuhaara". Siinä on 624 sukutaulua. Kertoisitko kirjasta?

Koska Ylä-Savon sukuhaarasta oli sukukirja, mutta Juvan sukuhaarasta ei, sukuseuran hallitus ehdotti minulle kirjan kirjoittamista. Siihen minulla oli jo sukujohteet olemassa, ja tietojen täydentäminen oli helpohkoa.

En ollut koskaan julkaissut kirjaa ja nyt sitä selaillessa tuntuu, että tulos on varsin vaatimaton. Juvan sukuhaara on huomattavan paljon pienempi kuin Ylä-Savon sukuhaara, joten kirjakin jäi suppeaksi. Opin tuosta kuitenkin paljon, ja seuraavan kirjan teko oli ainakin teknisesti helpompaa, kun tiesi, miten taitto toimii ja painatus on viisainta kilpailuttaa.

Esitit em. kirjassa pyynnön saada suvulta enemmän tietoa perhetapahtumista, henkilötekstejä ja valokuvia tietoineen. Ehdotit myös DNA-testausta. Toteutuivatko nämä toiveet?

Tuohon kirjaan henkilötekstejä ja kuvia tuli varsin vähän. Jotain kuitenkin. Juvalaissyntyinen Terho Pietikäinen (31.7.1949–2.5.2023) auttoi tässä osaltaan.

Geneettinen sukututkimus on nyt arkipäivää. Kansainväliset yhtiöt tarjoavat edullisesti testejä ja samalla omia tallennuspalvelujaan. Teetin itsestäni ja ainakin sukuseuran esimiehenä pitkään toiminut

Urpo Pietikäinen on teettänyt laajahkon isä-linjan eli Y-DNA-testin. Tarkempaa analysointia en ole osannut tehdä, enkä ole sitä teettänyt. Tiedot näyttävät kuitenkin, että isälinjamme ovat hyvin suomalaiset. Tiedoista olisi myös selvitettävissä, miten ja milloin isälinjamme on Savoan asettunut. Saksan, Tanskan ja Ruotsin kautta Pohjanlahti kiertäen todennäköisesti. Tuo pitääkin ottaa selville.

"Pietikäisten Ylä-Savon sukuhaara II"- kirja julkaistiin kesällä 2019 Kiuruvedellä, jossa oli Pietikäisten Sukuseuran 50. sukukokous ja sen tiimoilta juhla. Se on painava teos, 1 kilo 855 grammaa... Siinä on 700 sivua, 3841 sukutaulua, yli 80 kuvaa. Kirjan teko oli pitkä ja haastava projekti. Montako suvun edustajaa kirjassa on mainittu? Miten nyt jälkikäteen muistelet kirjan tekoa ja valmistumista?

Kirjassa on mainittu noin 14 000 suvun edustajaa. Jossain vaiheessa aloin rajoittaa henkilömäärää jättämällä pois naispuolisten Pietikäisten tyttäreiden lasten lapsia jne. Sukututkimustietokannassa on yli 20 000 sukuun kuuluvaa.

Kirjan tekeminen oli mielenkiintoista mutta vaikeita hetkiäkin oli. Alku oli helppo: oli periaatepäätös kirjasta, paljon tietoja ja muutama vuosi aikaa. Luontainen laiskuuteni aiheutti, että en pitänyt kiirettä. Keräsin tietoja ja suunnittelin. Pidin taukoja. Eihän tässä hoppu ole. Niin kuin aina, tuollainen kostautuu. Loppuvaiheessa ennen kirjan painoon menoa olin ottanut töistä vapaata ja koostin täysipäiväisesti kirjaa. Ihan lopussa Anna-Liisa Tenhusen ja Arja Pietikäinen-Vesalan kanssa oikoluimme kirjaa lähes yötä päivää. Siis konkreettisesti kello kolme yöllä viestejä meni ja taisi tullakin. Lisäaikapyyntö oli mielessä ja epätoivo oli iskeä. Lopetanko homman juuri tähän paikkaan? Muistan hyvin yhden tällaisen hetken, mutta Arja sai rauhoittavalla keskustelulla minut jatkamaan.

Arjan ja Anna-Liisan panos oli kirjan julkaisulle oleellista. Anna-Liisalla on paljon kokemusta kirjojen teosta ja sain häneltä

ohjeita ja välillä määräyksiäkin, miten tietty asia on tehtävä. Asiaa kaikki.

Kun sitten painoin enter-näppäintä ja vedos ei enää ollutkaan vedos vaan valmis teksti, joka lähti painoon, olin hyvin helpottunut mutta aika poikki. Ilmoitin töihin, että sinne meni, mutta pidän vielä yhden vapaapäivän. Niitä loppujen lopuksi taisi mennä kaksi. Ostin nimittäin pullon juvalaista valkoviiniä eli Koskenkorvaa ja join sen.

Em. kirjassa oli kertomuksia ihmisistä. Kirjoitit esipuheessa: "Kertomusten käytöstä myöhemmin on suunnitelmia, eikä yksikään mene hukkaan." Millaisia suunnitelmia? Onko kirjan jälkeen löytynyt uusia tietoa ja tarinoita?

Tarinoita ja kertomuksia olisi paljon kerrottavana ja lisää saisi helposti niin "vanhoista" suvun jäsenistä kuin myös nyt elävistä. Sukuun on kuulunut ja kuuluu edelleen hyvin mielenkiintoisia ihmisiä, joiden tarina ansaitsee julkaisun. Historian vaiheet ovat olleet ennen ja ovat edelleen taustalla. Saisinpa enemmän aikaiseksi.

Lakimiehen työsi ja sukututkimuksesi ohella ennätät harrastaa muutakin. Kertoisitko?

Teini-ikäisestä asti pelasin muutaman vuosikymmenen kilpapöytätennistä. Sanottavaa menestystä ei tullut, mutta toimin juniorivalmentajana ja seura-aktiivina. 90-luvun alussa ostin kaverin kanssa purjeveneeseen ja aloimme seilata ensin Suomen rannikolla ja aika pian kauempana. Pohjoisin paikka on Kemi, eteläisin Puolan rannikko, läntisin Tukholma ja itäisin Pietari. Joensuussakin olen käynyt pari kertaa purjeveneellä Saimaan kanavan kautta ja Kuopiossa - totta kai. Viron vapauduttua aloin käydä Suomenlahden eteläpuolella ja olen maailman eniten Viron satamia "bongannut" purjehtija - virolaiset mukaan luettuna.

Käytyjä satamia on nyt 57. Opiskelin myös viron kieltä, jolla pystyn keskustelemaan paikallisten kanssa, mikä avaa ovia ja on luonut tuttavuuksia.

Olen Merisataman Venekerho ry:n yhdistysaktiivi ja kunniajäsen. Olin hallituksessa ja sen kaikissa tehtävissä 20 vuotta, joista viisi vuotta hallituksen puheenjohtajana eli kommodorina.

Nyt kuntoilen varsinkin talviaikaan ja mökkeilen. Maaritin ja minun mökki on vaatimaton eikä siellä ole verkkovirtaa, mutta paikka on minulle tärkeä. Hyvin siellä on tarjennut talvellakin. Siellä ei ainakaan tule aika pitkäksi. Harrastamista riittää vanhan ja huonokuntoisen mökin ja pitkään hoitamattomana olleen pihapiirin oman mielen mukaan laittamisessa, kalastamisessa, sienestämässä ja marjastamisessa. Ja mökkihän on Juvalla. On mukavaa jutella paikallisten kanssa ja pitää yhteyttä siellä asuviin sukulaisiin.

Pientä kasvimaata pidämme Maaritin kanssa kotona paritalon pihamaalla. Nyt vieressäni on chilin taimi talvehtimassa keinovalossa. Hyvin tuo näyttää jaksavan. Basilika kukoistaa ja salaattia saamme leivän päälle talvellakin.

Ruokaa laitan mielelläni. Hyllyssä on nyt noin 300 nidettä keittokirjoja. Juuri nyt hapanleipätaikina on tekeytymässä.

Ei se liene varsinainen harrastus, mutta mainitsen silti. Olen käynyt luovuttamassa verta 67 kertaa. Siten on helppo tehdä hyvä työ. josta on jollekin iso ja kenties hengen pelastava apu.

Olet toiminut Pietikäisten Sukuseuran hallituksessa vuosikausia, mm. rahastonhoitajana ja varapuheenjohtajana. Mitkä ovat mielestäsi sukuseuramme tärkeimpiä tehtäviä? Millaisia ovat tulevaisuuden haasteet?

Sukuseuramme tehtävänä on pitää yhteyttä suvun jäsenten välillä ja tutustuttaa meitä toisiimme ja tallettaa tietoja suvun ja sen

jäsenten vaiheista. Tässä tarkoituksessa seura pitää kotisivuja sekä järjestää tapahtumia ja jatkuvasti tutkii sukua.

Haasteena meillä on jatkuva ja koveneva kilpailu suvun jäsenten vapaa-ajasta. Ihmisillä on paljon tekemisen mahdollisuuksia.

Lopuksi visainen kysymys: miten saisi sukumme nuoret harrastamaan sukututkimusta?

Ennen sukututkimus oli ikääntyvän harrastus. Vasta viisikymppisenä on alettu kiinnostua omasta suvusta. Olin poikkeustapaus. Nyt internetissä olevat alustat ja geneettinen sukututkimus ovat hyvin suosittuja.

Sukututkimus on muuttunut myös siten, että ennen sukututkimusta tehtiin lähinnä itselle ja jokainen teki saman tutkimustyön yhä uudelleen. Nyt netin alustoilla tehdään maailman sukupuuta. Siellä kaikki on pian valmiina. Ihan kaikki sukujohteet. Meidänkin sukukirjamme tiedot luvallisilta osin on siirretty netin alustalle. En ole huolestunut sukututkimuksen suosiosta, en nuorten enkä vanhempien osalta. On hyvin mielenkiintoista katsoa, miten sukututkimus kehittyy. Olisiko aika niiden tarinoiden ja kertomusten tallentamiseen.

Arto Pietikäinen kirjoitti vastaukset Anna-Liisa Tenhusen esittämiin kysymyksiin.